

Vakava leikki – Tiedonjakaminen, identiteetti ja leikillisuus suomalaisen seksichatin nimimerkeissä

6.11.2019

[aikuisviihde chatit leikillisuus nimimerkit seksi tiedonjakaminen tiedontarpeet tietokonevälitteinen viestintä](#)

Lasse Hämäläinen

lasse.j.hamalainen[a]helsinki.fi

FT, tutkija

Helsingin yliopisto

Ari Haasio

ari.haasio[a]seamk.fi

FT, yliopettaja

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Internet on muuttanut voimakkaasti viestinnän, kielenkäytön ja seuranhaun mekanismeja. Artikkelissa pureudutaan näihin muutoksiin tarkastelemalla käyttäjien nimimerkkejä suomalaisen Herkku.net-aikuisviihdesivuston seksichatissa. Analyysin kohteena ovat erityisesti tiedon jakaminen, identiteetin ilmaiseminen ja kielellinen leikittely nimimerkeissä. Aineisto sisältää 1 488 nimimerkkiä, joita on analysoitu sekä nimistöntutkimuksen sekä informaatiotutkimuksen menetelmin. Analyysissä selvisi, että käyttäjät jakavat nimimerkeissään tietoa useista seksiseuran hakemisen kannalta olennaisista ominaisuuksistaan, kuten sukupuolesta, iästä, sijainnista, seksuaalisesta suuntautumisesta ja mieltymyksistä, ulkonäöstä, parisuhdetilanteesta, sekä toiveista haetun kumppanin suhteen. Nimimerkit sisältävät myös leikittelyä kielen rakenteella ja mielikuvilla, joskin selvästi vähemmän kuin muualla verkon nimistössä. Seksiseuran hakeminen on siis vakava ja tavoitehakuinen leikki, jossa funktionaalisuus ajaa usein leikillisyyden edelle.

Johdanto

Internet on mullistanut monia asioita yhteiskunnassamme. Eräitä voimakkaimmin muuttuneista elämän osa-alueista ovat ihmisten välinen viestintä sekä sen välineenä toimiva kieli. Lähes koko ihmiskunnan historian ajan kommunikointi muualla kuin välittömässä läheisyydessämme olevien ihmisten kanssa on ollut vaikeaa ja vaivalloista, mutta nykyisin voimme verkon ja mobiililaitteiden

avulla helposti viestiä käytännössä miten, milloin, missä ja kenen kanssa haluamme. Toisaalta merkittäviä muutoksia ovat kokeneet myös muut inhimillisen vuorovaikutuksen osa-alueet, kuten seuranhaun, pariutumisen ja seksuaalisen kanssakäymisen tavat ja mekanismit. Kun vielä joitakin vuosikymmeniä sitten kumppania etsittiin ravintoloista, tanssilavoilta tai lehtien kontaktipalstoilta, nykyisin näitä korvaavat tai täydentävät verkossa toimivat selain- tai mobiilipalvelut, kuten Tinder, Kik Messenger tai Suomi24 Treffit.

Tässä artikkelissa lähestymme viestinnän ja seuranhaun kokemia muutoksia tarkastelemalla käyttäjien nimimerkkejä suomalaisen Herkku.net-sivuston verkkochatissa. Herkku.net (tästedes *Herkku*) on suomalainen aikuisviihdesivusto, jonka chatpalvelussa sivuston käyttäjät voivat etsiä seksi- tai keskusteluseuraa muista käyttäjistä. Herkun chatissa, kuten monissa muissakin verkkopalveluissa, käyttäjien henkilökohtaisina tunnisteina toimivat heidän valitsemansa nimimerkit. Nimimerkin avulla verkkopalvelun käyttäjä voi ilmaista identiteettiään ja jakaa tietoa henkilökohtaisista ominaisuuksistaan tai kiinnostuksen kohteistaan (esim. Aleksiejuk 2016; Hämäläinen 2016; 2019a). Elämäkumppanin haku eri treffipalveluiden avulla on yleistynyt ja siitä on tullut sosiaalisesti hyväksyttävämpää, mutta pelkän seksiseuran hakeminen saattaa edelleen olla tabu, jota salaillaan. Sen vuoksi nimimerkin taakse kätkeytyminen ja nimimerkkien merkityksisällöt muodostavat kiintoisan tutkimuskohteen, onhan nimimerkki keskeisin tapa kertoa omista kiinnostuksen kohteista ja itsestä seksipalveluissa, jotka toimivat pseudonyymien mukaan.

Seksiseuraa haettaessa on erityisen tärkeää kyetä ilmaisemaan sellaisia ominaisuuksia tai kiinnostuksen kohteita, jotka vaikuttavat omaan kiinnostavuuteen sekä yhteensopivuuteen potentiaalisen kumppanin kanssa. Niinpä keskitymme analyysissä tarkastelemaan, millaisia tietoja käyttäjät itsestään nimimerkeissään kertovat ja millaisilla kielellisillä keinoilla tämä tapahtuu. Tämän WiderScreenin teemanumeron innoittamina kiinnitämme analyysissä huomiota myös nimimerkkien leikillisyyteen, joka on aiemmissa tutkimuksissa nostettu yhdeksi verkon kielenkäytön ja laajemminkin digitaalisen kulttuurin erityispiirteeksi (mm. Leppänen 2009; Suominen 2013; Leppänen ym. 2017, 10–11).

Keskeisimmät tutkimuskysymykset voidaan siis kiteyttää seuraavasti:

1. Mitä informaatiota keskustelijat jakavat käyttämässään nimimerkeissä?
2. Miten keskustelijat tuovat omaa identiteettiään esiin nimimerkeissä?
3. Millaista leikillisyyttä nimimerkeissä voidaan havaita?

Hypoteesinamme on, että löytääkseen haluamansa kaltaista seksi- tai keskusteluseuraa, henkilön on yhtäältä markkinoitava itseään kiinnostusta herättävällä nimimerkillä ja toisaalta sisällytettävä siihen informaatiota itsestään lisätäkseen soveltuvien kontaktien solmimisen mahdollisuutta.

Artikkelimme perustuu netnografiseen eli verkkoetnografiseen lähestymistapaan, jolla tarkoitetaan Kozinetsin (2010; 2015) mukaan verkon ja sosiaalisen median tutkimukseen sovellettua etnografista tutkimusotetta. Tarkastelemme nimimerkkejä erityisesti nimistöntutkimuksen ja informaatiotutkimuksen lähtökohdista. Lisäksi aihe kytkeytyy vahvasti useisiin muihin tieteenaloihin ja tutkimusperinteisiin, kuten tietokonevälitteisen viestinnän (*computer-mediated communication*), digitaalisen kulttuurin, seksuaalisuuden sekä pelien ja leikkien tutkimukseen. Näitä aloja ja niiden yhtymäkohtia käsillä olevaan tutkimukseen esittelemme tarkemmin seuraavassa.

Teoreettista taustaa

Verkon nimimerkkejä on käsitelty aiemmissa tutkimuksissa jo 1990-luvulta lähtien, 2010-luvulla yhä kasvavassa määrin. Pääasiallisesti nimimerkkeihin keskittyviä tutkimusartikkeleita on julkaistu noin 50 kappaletta, minkä lisäksi niitä on käsitelty useiden muiden tutkimusaiheiden yhteydessä (yhteenvedoina aiemmista nimimerkkitutkimuksista ks. Aleksiejuk 2016; 2017 sekä Hämäläinen 2016; 2019a). Tutkimukset ovat kohdistuneet monenlaisiin verkkoyhteisöihin ja -palveluihin, mutta chathuoneet ja -sovellukset ovat olleet yleisimpien tutkimuskohteiden joukossa (mm. Bechar-Israeli 1995; Ecker 2011; Hassa 2012). Lisäksi nimimerkkejä on tutkittu perinteisempien seuranhakupalveluiden kontekstissa (Whitty & Buchanan 2010; Visakko 2015, 134–143; Tuura 2016).

Verkon henkilönimistä käytetty terminologia on varsin monenkirjavaa. Aiemmissa tutkimuksissa ovat esiintyneet useimmin termit *user name* ja *nickname* mutta ajoittain myös *screen name*, *pseudonym*, *Internet name* sekä pelkästään *name*. Arkisissa verkkokeskusteluissa käytetään näiden lisäksi mm. termejä *account (name)*, *login (name)*, *handle* ja *alias*. (Aleksiejuk 2014.)

Suomenkielisissä tutkimuksissa useimmin ovat olleet käytössä *käyttäjänimi* ja *nimimerkki* (Hämäläinen 2019a, 16–17). Tässä artikkelissa käytämme termiä *nimimerkki*, sillä aineistomme nimet ovat valtaosin rekisteröimättömiä ja tilapäisluontoisia. *Nimimerkki* on jo vanhastaan viitannut tilapäisesti esimerkiksi sanomalehtien yleisönosastokirjoitusten lopussa käytettyihin, allekirjoituksen kaltaisiin ilmauksiin (ks. myös Kielitoimiston sanakirja s.v. nimimerkki).

Käyttäjänimeä taas on yleensä käytetty verkkopalveluun rekisteröidyistä, tietyn henkilön pysyvässä käytössä olevista nimistä (Hämäläinen 2019a, 16–17).

Useat nimimerkkitutkimukset ovat keskittyneet tarkastelemaan, mitä käyttäjien identiteetistä voidaan päätellä heidän nimimerkkinsä perusteella. Verkkoidentiteetti eli henkilöllisyys, jolla verkon sosiaalisissa piireissä esiinnyttään, syntyy siitä, millainen henkilö osoittaa olevansa ja miten hän toimii (vrt. Aalto & Uusisaari 2009). Keskustelijan verkkoidentiteetti chat-huoneessa muodostuu osin hänen nimimerkkinsä perusteella. Tämä korostuu ennen muuta silloin, kun kyseessä on rekisteröity nimimerkki. Tällöin muut keskustelijat tietävät, että nimimerkin takana on aina sama henkilö. Vaikka nimimerkkiä ei olisi rekisteröity, se yhdistetään pääsääntöisesti samaan keskustelijaan silloin, kun henkilö on usein kirjautuneena palveluun.

Sen sijaan tiedonjakamisen näkökulma on jäänyt nimimerkkitutkimuksissa vähemmälle huomiolle. Tieto on sosiaalisesti rakentuvaa, puhekäytänteisiin ja kieleen perustuvaa tulkintaa (Burr 2004, 3–7). Tätä taustaa vasten tieto, ja tämän tutkimuksen näkökulmasta nimimerkkien sisältämä informaatio ja siitä muodostuva tieto, voidaan käsittää epistemologisesti sosiaalisen, kieleen ja sen avulla tapahtuvaan vuorovaikutukseen perustuvaksi konstruktioksi. Kyse on saadun informaation tulkinnasta ja sen muodostumisesta tiedoksi (vrt. Haasio & Savolainen 2004) siitä, millainen keskustelukumppani muiden chat-huoneessa olevien keskustelijoiden näkökulmasta, vaikka hän ei osallistuisi keskusteluun vaan ainoastaan seuraisi sitä. Nimimerkki on eräänlainen ”käyntikortti”, jonka avulla herätetään mielenkiinto ja samaistutaan haluttuun viiteryhmään. Jaettu informaatio on riippuvaista tilasta, jossa henkilö toimii ja mihin tavoitteisiin hän pyrkii (vrt. Savolainen 2009).

Nimimerkit ovat tärkein tapa luoda muille chatin osallistujille mielikuva siitä, millainen henkilö on. Toisaalta niiden avulla on myös mahdollisuus saada käsitys siitä, millaisia muut keskustelijat ovat (vrt. Baym 2000). Keskustelukumppanin saamiseksi mielenkiinnon herättäminen tapahtuu paitsi viestin sisällön, myös nimimerkin luoman mielikuvan avulla. Onkin syytä korostaa, että erityisesti nyt tarkasteltavissa Herkku-chatin nimimerkeissä on kyse ennen muuta mielikuvien luomisesta, eräänlaisesta leikillisyydestä osana virtuaaliseksiä ja sen etsintää. Ecker (2011) onkin Internet Relay Chatin (IRC) nimimerkkejä tutkiessaan havainnut niiden olevan usein leikillisiä ja hänen mukaansa chatit tarjoavat käyttäjille luovan lingvistisen leikkikentän.

Leikillisyyttä voidaan ymmärtää osaksi seksuaalisuutta (Koskimaa ym. 2015). Leikillisen asenteen (vrt. mt.) ja erilaisten seksiin liittyvien roolileikkien kautta leikillisyyttä toteutuu seksissä esimerkiksi sadomasokistisissa roolipeleissä (Harviainen 2011) ja ryhmäseksissä (Harviainen & Frank 2018).

Waskulin (2003) mukaan kyberseksi tarjoaa uudenlaisia mahdollisuuksia oman kehon tuntemiseen ja seksuaalisiin kokemuksiin. Kyberseksi voi olla monelle myös turvallinen tapa toteuttaa seksuaalisia fantasioita (Young 2008). Toisaalta Suominen (2003) on todennut, että ”netti on jo itsessään jonkinlainen rajaseutu jossa vakiintuneen yhteiskunnan lait eivät täysin päde: rajaseutu houkuttaa ihmisiä sellaisiin sosiaalisiin ja psyykkisiin kokeiluihin, jotka voivat olla hänelle vaarallisia”. Yhtenä esimerkkinä tästä Suominen (mt.) mainitsee epänormaalin seksuaalivietin toteuttamisen. Toisaalta taas voidaan myös ajatella, että nämä sosiaaliset ja psyykkiset kokeilut mahdollistavat omien seksuaalisten fantasioiden toteuttamisen ja rajojen rikkomisen tällä tavoin. Tämä voi osaltaan selittää todellisen minän ja Herkussa esiintyvän identiteetin ristiriitaisuutta, mikä näkyy nimimerkkien valinnassa.

Kyberseksiä voi harjoittaa useissa erityyppisissä palveluissa ja usealla eri tavalla. Videotallenteet, kuvasivustot ja interaktiiviset aikuisviihdesivut ovat tyypillisimpiä seksifoorumeita (vrt. Wéry & Billeux 2017). Tässä tutkimuksessa olemme keskittyneet seksichatteihin liittyviin erityispiirteisiin. Chateilla tarkoitetaan interaktiivisia synkronisia palveluja (Arpo 2005, 34), joissa osallistujat voivat keskustella reaaliaikaisesti kirjoittamalla toisilleen viestejä. Young (2008) kutsuu seksichatteja fantasian mahdollistaviksi roolipelihuoneiksi (*fantasy role-play rooms*), joissa ihmiset voivat toteuttaa erilaisia seksuaalifantasioitaan.

Aiemmassa kyberseksiä käsittelevässä tutkimuksessa ei ole analysoitu käyttäjien nimimerkkien merkityssisältöjä ja niiden kautta jaettua informaatiota ja sen merkitystä osana kyberseksiä. Kyberseksiä käsittelevä tutkimus on painottunut kyberseksin mukanaan tuomiin negatiivisiin vaikutuksiin, kuten uskottomuuteen ja riippuvuuteen (esim. Young 2008; Schneider, Weiss & Samenow 2012; Laier & Brand 2014; Wéry & Billieux 2017). Myös *grooming*in eli lasten seksuaaliseen houkutteluun liittyvää tutkimusta on tehty pedofiilien löytämiseksi (Elzinga, Wolff & Poelmans 2013).

Tutkimusaineisto, -menetelmä ja -etiikka

Tutkimusaineisto on kerätty kesäkuussa 2017 aikuisviihdesivusto [Herkuu.netin verkkochatista](#). Herkuu-chat oli tuolloin toinen Suomen suurimmista seksiaiheisista chatpalveluista [Livechatin](#) ohella. Palvelut yhdistyivät syksyllä 2018 ja toimivat nykyään Livechat-nimellä. Herkuu.net-sivusto muutoin on yhä toiminnassa, ja sen etusivulta löytyy linkki Livechatiin.[\[1\]](#)

Herkussa oli mahdollista esiintyä joko rekisteröidyllä tai tilapäisellä, chattiin liittymisen yhteydessä valittavalla nimimerkillä. Valtaosa käyttäjistä suosi rekisteröimättömiä nimimerkkejä – tutkimusaineistomme nimimerkeistä vain 4,4 % oli rekisteröityjä. Herkussa oli myös mahdollista käydä joko julkista keskustelua kaikkien chatin käyttäjien kanssa tai kahdenkeskisiä keskusteluja, joita muut osallistujat eivät nähneet. Suuri osa käyttäjistä pyrki pääasiassa kahdenkeskisiin keskusteluihin, jotka mahdollistavat intiimimmän, yksilöllisemmän ja rohkeamman kontaktin. Tätä johtopäätöstä tukee se, että yleiseen keskusteluun tuli varsin vähän viestejä suhteessa kirjautuneiden määrään, ja että merkittävässä osassa näistä viesteistä haettiin seuraa kahdenkeskisiin keskusteluihin (esim. ”naisia 03 alueelta?”). Lisäksi toinen tämän artikkelin kirjoittajista sai kontaktipyyntöjä kerätessään aineistoa ja seuratessaan chatissa käytävää keskustelua. Aineiston perusteella tosin ei voida sanoa yleisemmin, kuinka yleisiä tällaiset yhteydenotot palvelussa olivat.

Aineistonkeruu tehtiin eri vuorokaudenaikoina ja viikonpäivinä, niin että otos sisälsi yhtä lailla viikonloppuna kuin arkipäivinä chatissa keskustelleiden nimimerkkejä. Myös vuorokaudenaika huomioitiin niin, että otokseen sisältyvät nimimerkit kerättiin tasapuolisesti päivällä (klo 14), illalla (klo 19) ja yöllä (klo 23) palveluun kirjautuneiden henkilöiden nimimerkeistä. Aineistoon kertyi kaikkiaan 1 613 nimimerkkiä. Osa nimimerkeistä esiintyi materiaalissa useamman kerran, koska sama nimimerkki oli kirjautuneena palveluun eri keruuajankohtina. Analyysiä tehtäessä nämä useamman kerran esiintyvät nimimerkit laskettiin mukaan vain kertaalleen, joten lopullisen analysoitavan aineiston laajuudeksi tuli 1 488 nimimerkkiä.

Toinen artikkelin kirjoittajista havainnoi chat-huoneen keskusteluja nimimerkkien keruun yhteydessä. Tämän havainnoinnin tavoitteena on ollut ymmärtää Herkun keskustelukulttuuria ja sen mahdollisia erityispiirteitä. Näin esimerkiksi nimimerkeissä esiintyvien lyhenteiden merkitys on avautunut paremmin, ja yleiskeskustelussa esiintyneiden viestien avulla on saatu lisätietoa keskustelijoiden identiteettiin liittyvistä epäilyistä ja oletuksista. Tutkijat eivät ole osallistuneet chatin keskusteluihin vaan ainoastaan havainnoineet niitä.

Käyttäjänimien ja nimimerkkien valintaan vaikuttavat sivustokohtaiset rajoitukset nimien pituudessa ja käytössä olevissa merkeissä sekä palveluun jo aiemmin luodut nimet (Hämäläinen 2016). Herkussa nimimerkkien tuli olla 2–19 merkkiä pitkiä, ja niissä sai käyttää kirjaimia, numeroita, välilyöntejä sekä useita yleisimpiä erikoismerkkejä (mm. piste, kysymysmerkki, yhdysmerkki, alaviiva, sulkeet). Palveluun rekisteröityjä ja siellä sillä hetkellä jo käytössä olleita

tilapäisiä nimimerkkejä ei voinut valita käyttöön. Palveluun rekisteröityneiden käyttäjien määrä ei ole tiedossamme, sillä se ei ollut julkisesti näkyvillä.

Nimimerkkien analyysissä on käytetty funktionaalis-semanttista menetelmää, jonka on luonut alun perin Sjöblom (2006) yritysnimien tutkimiseen, ja jota Hämäläinen (2016; 2019a; 2019b) on soveltanut käyttäjänimitutkimuksiin. Siinä nimestä erotellaan funktionaalisia eli eri tehtäviä toteuttavia osia, sekä analysoidaan, millaisten merkityselementtien avulla näitä tehtäviä pyritään toteuttamaan. Nimiä on analysoitu ns. kieliyhteisön näkökulmasta. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa ei ole pyritty selvittämään alkuperäisiä nimervalintaperusteita esimerkiksi nimenantajia haastatteleamalla. Sen sijaan on pyritty analysoimaan, miten muut kieliyhteisön jäsenet – Herkku-chatin keskustelijat – oletettavasti tulkitsevat nimet.[\[2\]](#)

Yksi verkkotutkimuksen keskeisistä kysymyksistä on tutkimuksen eettinen perusta. Herkku perustui pseudonyymiin keskusteluun ja on esimerkki aihepiiriltään varsin arkaluontoisesta aineistosta. Se on verrattavissa keskusteluryhmiin, joita Turtiainen ja Östman (2009) pitävät tutkimusherkinä materiaaleina. Tutkimuksen kohteiden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että heidän identiteettinsä ei paljastu tai heille aiheudu muutakaan haittaa, etenkin, kun he eivät ole itse antaneet hyväksyntää nimimerkinsä käytölle tutkimuksessa. Nimimerkkien yhdistäminen niiden takana oleviin henkilöihin on nähdäksemme käytännössä mahdotonta tai vähintäänkin erittäin vaikeaa ja työlästä. Vaikka jotkut käyttäjät kertovat nimimerkeissään useita tietoja itsestään, nämä eivät Suomen kokoisessa valtiossa riitä yksilöimään kyseistä käyttäjää. Myöskään muun haitan aiheutuminen ei ole nähdäksemme mahdollista, sillä palvelu on lopettanut toimintansa, eikä käyttäjiä voida näin enää tavoittaa chatin kautta. Emme paljasta käyttäjistä mitään muita tietoja kuin ne, mitä olemme heidän nimimerkeistään päätelleet. Emme myöskään arvota nimimerkkejä tai niissä esiintyviä seksuaalisuuden ja kulttuurin ilmentymiä.

Chattiin oli mahdollista lähettää kuvia, mutta vain harva osallistuja laittoi kuvamateriaalia ja sekään ei välttämättä kuvannut henkilöä itseään. Kuvamateriaalia ei suojauksen takia voinut kopioida ja se poistui näkyvistä istunnon päätyttyä. Sitä ei myöskään huomioitu aineistoa kerätessä.

Yleiskeskusteluissa, joita materiaalia kerätessä havainnoitiin, ei myöskään mainittu henkilön yksilöimiseen riittäviä tietoja vaan ainoastaan esimerkiksi ikä, paikkakunta tai fyysisiä ominaisuuksia.

Keskusteluryhmiin liittyviä tutkimuseettisiä kysymyksiä tarkastelleet Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson ja Sanna-Kaisa Tanskanen (2014) toteavat, että keskusteluryhmäviestit ovat kaikille

avoimissa ryhmissä julkisia ja siksi niihin ei tarvita erillistä tutkimuslupaa. Myös Whitemanin (2012) ja Järvinen-Tassopouloksen (2011) näkemykset tukevat tätä näkökantaa, vaikka jälkimmäinen korostaakin materiaalin käytössä tarvittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta. Tätä periaatetta olemme noudattaneet myös omassa tutkimuksessamme.

Tiedonjakaminen nimimerkeissä

Kun aineiston nimimerkkejä analysoitiin tiedonjakamisen näkökulmasta, erottui niistä yhdeksän pääasiallista sisällöllistä kategoriaa: käyttäjän sukupuoli, ikä, sijainti, seksuaalinen suuntautuminen, seksuaaliset mieltymykset, perhe- ja parisuhdetilanne, ulkonäkö ja fyysiset ominaisuudet, kiihottuneisuus sekä millaista seuraa käyttäjä hakee palvelusta. Näiden kategorioiden frekvenssit aineistossa on koottu taulukkoon 1. On syytä huomata, että monet nimimerkit kuuluvat samanaikaisesti useampaan eri kategoriaan, minkä vuoksi kategorioiden yhteenlaskettu määrä ylittää aineiston kokonaismäärän (1 488 nimimerkkiä) selvästi.

Taulukko 1. Yleisimmät nimimerkeissä ilmoitetut tiedot käyttäjistä.

Tieto	Määrä	%
Sukupuoli	1239	83
Ikä	708	48
Sijainti	459	31
Seksuaalinen mieltymys	245	16
Perhe- tai parisuhdetilanne	167	11
Millaista seuraa hakee	162	11
Ulkonäkö, fyysinen ominaisuus	133	9
Seksuaalinen suuntautuminen	117	8
Kiihottuneisuus	60	4

Seuraavassa esittelemme ja analysoimme tarkemmin nimimerkkeihin sisältyvän informaation kategorioita.

Sukupuoli. Yleisin nimimerkeissä jaettu informaatio on käyttäjän sukupuoli, joka lieneekin monille tärkein yksittäinen seksuaaliseen kiinnostukseen vaikuttava ominaisuus. Tulkintamme mukaan aineiston nimistä 1 239 (83 %) ilmaisee käyttäjän sukupuolen selvästi, 92 (6 %) tulkinnanvaraisesti ja 157 (11 %) ei lainkaan. Sukupuolensa selvästi ilmaisevista 953 (77 %) on miehiä ja 284 (23 %) naisia. Tämän perusteella miehet ovat siis palvelussa selvänä enemmistönä. Sukupuoli ilmaistaan useimmin sanoilla *mies* ja *nainen* tai niiden kirjainlyhenteillä *m* ja *n*. Toinen yleinen tapa on sisällyttää oma etunimi nimimerkkiin (esim. *09Timo*; *JaninaBi*), sillä Suomessa, kuten useimmissa muissakin maissa, etunimi useimmiten kertoo henkilön sukupuolen. Lisäksi paikoitellen sukupuoli käy ilmi tiettyyn sukupuoleen viittaavista sanavalinnoista, kuten *tyttö*, *poika*, *äiti*, *isä*, *herra*, *rouva*, *neiti*, *setä*, *täti* ja *ukki* (esim. *netseks-tyttö*; *RantaPoika*; *perheenäiti*; *iskä38*; *Herra Johtaja*; *NettiRouva39*; *NeitiJuristi*; *pervosetä*; *mirja-täti*; *Ukille omaa tyttöä*) tai viittauksista sukupuolielimiin (*isokyrpä25/5cm38v*; *LuomuE 22v*; *teinipimpero*).

Ikä. Toiseksi yleisin nimimerkeissä ilmaistava ominaisuus on käyttäjän ikä. Ikään viittaavia nimimerkkejä on kaikkiaan 708 eli 48 % aineistosta. 107 nimimerkissä ikä ilmaistaan käyttämällä epätarkasti nuoruuteen tai vanhuuteen viittaavia sanoja, kuten edellä mainitut *tyttö*, *poika*, *setä*, *täti* ja *ukki* tai sukupuolineutraalit *nuori* ja *vanha* (*nuorisub_m*; *vanhaMtuhmana*). Suurin osa käyttäjistä kuitenkin ilmaisee ikänsä eksaktimmin: 519 nimimerkkiä kertoo käyttäjänsä senhetkisen iän (esim. *Leena26bi*; *yh_isä_50v*) ja 82 nimimerkkiä syntymävuoden (*Tiia92*; *JnsUkm_vm53*). On merkillepantavaa, että senhetkisen iän ilmaiseminen on ylivoimaisesti yleisempää kuin syntymävuoden, sillä yleensä verkon käyttäjänimissä syntymävuoden käyttö on selvästi yleisempää (esim. Hämäläinen 2016). Tämä poikkeavuus johtunee ennen kaikkea siitä, että rekisteröidyissä käyttäjänimissä tieto senhetkisestä iästä vanhenee vuosien saatossa, kun taas tilapäisesti käytettävissä nimimerkeissä sitä voi vaihtaa ikääntymisen myötä. On toki myös mahdollista, että kaikki edellä mainitun kaltaiset kahden numeron sarjat eivät viittaa käyttäjän senhetkiseen ikään tai syntymävuoteen. Tieto käyttäjän iästä on kuitenkin seurahaun kontekstissa niin olennainen, että oletettavasti enemmistö numeroyhdistelmistä viittaa siihen.

Sijanti. Käyttäjän fyysiseen sijaintiin viittaavia nimimerkkejä on aineistossa kaikkiaan 459 (31 %). 363 nimimerkkiä ilmaisee käyttäjän sijainnin kaupungin tai kunnan tarkkuudella. Suurimpien kaupunkien osalta käytetään pääosin niiden vakiintuneita lyhenteitä (*jdk156M*; *TuroHki*; *xln39tre*;

BiM55pks[3]), pienempien kuntien ja kaupunkien kohdalla koko nimeä (*JämsäM35*; *orivedenmies57*; *vimpelim*). 96 nimimerkkiä kertoo käyttäjän sijaintialueen puhelinliikenteen suuntanumeroita käyttäen (*M30v03a*; *make019*; *Satanistiukko 09*), sen sijaan vain yksi postinumeron avulla (*90650miesoulu*).[4] Sijainnin ilmaiseminen luo oletuksen siitä, että ilmoittavalla henkilöillä on toive kohtaamisesta reaali maailmassa – nettiseksissä ja muussa verkon välityksellä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa käyttäjien sijainnilla ei sinänsä ole merkitystä. Livetapaamista sovittaessa toisen osapuolen sijainti on keskeinen tieto, sillä liian suuri välimatka käyttäjien välillä saattaa estää tapaamisen.

Seksuaaliset mieltymykset ja fetissit. 245 nimimerkkiä (16 %) viittaa käyttäjän seksuaalisiin mieltymyksiin ja fetisseihin. Yleisimpiä tällaisia ovat alistuminen ja alistaminen (*Armoton Alistaja*; *DominantMale*; *Jenni 25v sub*; *OrjapojuSalo*), aisankannatus (*Aisurifantasia*; *cuckold_wannabe*) sekä vastakkaisen sukupuolen vaatteisiin pukeutuminen (*cdminna22v*; *-tiinatv*;- *tyttöilevä_Ukm33v*[5]). Myös sanoja *pervo*, *irstas* tai *kinky* sisältävät nimet (*Pervotarr*; *irstasHerra*; *Kinky_BiN44v*) voitaneen tulkita seksuaalisia mieltymyksiä kuvaaviksi, vaikka niiden viesti jääkin vähemmän tarkaksi. Lisäksi aineistossa esiintyy laaja kirjo muunlaisia, spesifimpiä mieltymyksiä: *06M32siveysvyössä*; *face sit*; *fistattavaMlahti*; *Hamefetissimies*; *Jacket fetish (N)*; *perhefantasia? m*; *Rajua_M26*; *SadisticMind*; *sukkispaljastelijM*; *Työasufani(m)*; *vaippatypy*.

Perhe- ja parisuhdetilanne. 167 nimeä (11 %) viittaa käyttäjän perhe- tai parisuhdetilanteeseen. Selvästi yleisimpiä tällaisista viittauksista ovat naimisissa olevaan mieheen eli ukkomieheen viittaavat lyhenteet *um* ja *ukm* sekä yksinhuoltajuuteen viittaava lyhenne *yh*. Naimisissa, varattuna tai sinkkuna olemiseen ja lasten huoltajana toimimiseen viitataan myös useilla muilla tavoilla: *rva oulu*; *VarattuTyttö94*; *n sinkku 34 hki*; *net-iskä*; *TkuÄiti*. Joissain tapauksissa isä- ja äiti-ilmaukset tosin saattavat viitata ennemminkin seksikumppanien ikäeroon kuin siihen, että henkilöllä todella olisi lapsia (vrt. verkossa vakiintunut ilmaus *milf* 'mother I'd like to fuck'). Setä-ilmaukset viittanevat useammin nuorempaa kumppania etsivään vanhaan mieheen kuin todelliseen sukulaisuussuhteeseen.

Haettu kumppani tai seksin tyyppi. 162 nimimerkkiä (11 %) viittaa siihen, millaista seksiä tai kumppania käyttäjä hakee. Selvästi yleisintä on ilmoittaa hakevansa nettiseksiä (*NetSexMies*; *Nettijuttua_m*), mutta myös puhelinseksin hakijoita on (*sanni24vVAINpuhsex*; *ÄiskäjututPuh*). Lisäksi itsetyydytykseen viittaavien nimien (*mrunkkaa*; *rivo pikkarirunkku*; *tkumuijista runkut*) voitaneen tulkita ilmaisevan, että käyttäjä hakee seuraa vain ei-fyysiseen kontaktiin. Jotkut

puolestaan ilmaiseksi hakevansa nimenomaisesti seksiä live- eli reaali maailmassa (*liveseuraM_hki*; *OuluM42Live*), joskin tätä voitaneen pitää ensisijaisena pyrkimyksenä myös monien muiden, etenkin sijaintinsa ilmoittavien käyttäjien kohdalla. Mahdollisesta kumppanista esitetyt toiveet ovat suhteellisen monipuolisia, mutta useimmin ne kohdistuvat kumppanin ulkonäköön tai ikään (- *lihavaa N/M?*; *NuortapojuaM41*; *setä tahto teiniä*; *Äiti&Tytär?M34v09a*). Joskus on epäselvää, viittaako nimen tieto käyttäjään itseensä vai toivottuun kumppaniin. Partitiivin ja kysymysmerkkien käyttö ovat tehokkaita tapoja välttää epäselvyydet.

Ulkonäkö ja fyysiset ominaisuudet. 133 nimeä (9 %) viittaa käyttäjän ulkonäköön tai fyysisiin ominaisuuksiin. Miehillä selvästi yleisintä on viitata peniksen kokoon (esim. *23/6cm poslari*; *31v 20cm pks*; *PaksuKulli39*), kun taas naiset viittaavat rintojensa kokoon selvästi harvemmin (*LuomuE 22v*; *SilicoNe bi yh*). Varsin monet nimet viittaavat käyttäjän urheilullisuuteen, lihaksikkuuteen ja yleiseen hyvään kuntoon (*Bodari-46*; *fitnesspimu_cd_hki*; *urheilijam28pks*). Itseään suurikokoisemmiksi kuvaavat ovat pääsääntöisesti naisia (*Bixxl-nainen*; *xl-jutta*). Ulkonäköä muutoin kuvailevia nimiä (*Beauty Susan co*; *KoMea42*; *MrBlueEyes*; *pitkätukka_m37hki*) sen sijaan on kenties yllättävänkin vähän. Yleisesti epäseksikkäinä pidettyihin ominaisuuksiin sen sijaan ei – odotuksenmukaisesti – juurikaan viitata.

Seksuaalinen suuntautuminen. 117 nimimerkkiä (8 %) viittaa käyttäjänsä seksuaaliseen suuntautumiseen. Valtaosa heistä ilmaisee olevansa biseksuaaleja, lähes aina lyhennettä *bi* käyttäen (*Oulu bibtm-ukm*; *SportBi3*). Myös homoseksuaaleiksi itsensä ilmoittavia on muutama (*BdsmRva(LESB)*; *pd homo*). Sen sijaan aineistossa ei ole ainuttakaan nimeä, joka eksplisiittisesti ilmaisisi käyttäjän olevan hetero, joskin joistakin nimistä tämä on pääteltävissä (*NuorempaaN?* *MHki*; *VSA_M_etsii_N*). Tämä johtunee yksinomaan siitä, että mikäli seksuaalista suuntautumista ei ole erikseen ilmoitettu, henkilön oletetaan olevan kiinnostunut ensisijaisesti heteroseksistä. Lisäksi jotkin nimimerkit viittaavat pedofiliaan, lyhennettä *pd* käyttäen (*Pd setä ou*; *pd violence N*). Tämä on varsin uskaliasta, koska nimimerkkien taakse kätkeytyvien osallistujien henkilöllisyys on jäljitettävissä IP-osoitteen avulla. Herkun ylläpito ei kuitenkaan puuttunut näiden nimimerkkien toimintaan millään lailla, vaikka keskustelijat jopa avoimesti kertoivat etsivänsä alaikäistä seuraa (vrt. Haasio 2017).

Seksuaalinen halu. 60 nimeä (4 %) sisältää ilmauksia, jotka kertovat käyttäjän kiihottuneisuudesta ja seksuaalisesta halusta ilman tarkempaa tiedonvälitysfunktiota: *03 hyväileKulliani*; *16v kiimainen lutka*; *kyrpäkivikovana*; *levotonM29*; *Tuhma pomo*. Seksiäiheisen chatin kontekstissa käyttäjän

seksuaalista kiihottuneisuutta voitaneen pitää ainakin jossain määrin odotuksenmukaisena olotilana, joten sen ilmaisemisen tarkoituksena lienee enemmän omien seksuaalisten mielihalujen toteuttaminen tai jonkinlainen leikkittely kuin varsinainen informaation välittäminen chatin muille osapuolille.

Muu tieto. Edellä esiteltyjen kategorioiden lisäksi nimissä esiintyy harvakseltaan erinäisiä muita tietoja käyttäjistä ja heidän toiveistaan. Tällaisia ovat muun muassa luonteen kuvaus (*helläsetä*; *HerrasMiesLahti*; *KivaMies43*), ammatti (*juristim41*; *Maajussi Bi*; *Poliisi vapaalla*), uskonto (*Ankara lestaäiti*; *uskossaN99*), lomalla (*Lomamies09*) tai armeijassa oleminen (*inttityttöbi*), hotellissa tapaaminen (*TRE-bim26-hotel*), auton omistaminen (*Tre_M_63v_autoilee*) sekä ns. sokerideittailu[6] (*SugarDad49*).

Yhteenvedoa ja johtopäätöksiä nimimerkkeihin sisältyvästä informaatiosta

Kokonaisuudessaan Herkun nimimerkit ovat erittäin informatiivisia verrattuna muunlaisissa verkkoyhteisöissä esiintyviin käyttäjänimiin ja nimimerkkeihin (esim. Hämäläinen 2016). Aineiston nimimerkeistä vain 33 (2,2 %) ei sisällä yhtäkään edellä esitellyistä yhdeksästä tietokategoriasta. Nämä nimimerkit ovat pääosin lyhyehköjä, merkityssisällöltään läpinäkymättömiä kirjain- ja numeroyhdistelmiä: *Jerme*; *oihnnuoabbt*; *oomm*; *vovol*; *vton*; *öä*. Lisäksi joukossa on muutama todellinen kielen sana, jolle emme ole nähneet yhteyttä seksiseuran hakuun: *bujaka*; *oho*; *Roi Vaakuna*; *tööt*.

Nimimerkkien informatiivisuuden kannalta olennaista on se, että ne ovat valtaosin suomenkielisiä. Aineiston nimimerkeistä suomenkielisiä on tulkintamme mukaan 1 270 eli 85 %. Englanninkielisiä nimimerkkejä on 100 (6,7 %), ja suomea ja englantia yhdisteleviä 59 (4,0 %). 32 nimeä (2,2 %) on *tekosanoja* eli ilmauksia, joita ei tietävästi esiinny missään tunnetussa kielessä, ja 27 (1,8 %) on *internationalismeja* eli ilmauksia, jotka esiintyvät useissa eri kielissä jokseenkin samanasuisina ja joiden kielen määrittäminen on siksi jokseenkin mahdotonta (termeistä tekosana ja internationalismi ks. Sjöblom 2006). Suomenkielisten nimimerkkien osuus on huomattavasti suurempi kuin muissa suomalaisissa verkkoyhteisöissä, joissa englannin vaikutus on selvästi merkittävämpi (Hämäläinen 2016, 408–409). On myös huomionarvoista ja yllättävää, että emme löytäneet aineistosta lainkaan nimiä, jotka voitaisiin tunnistaa joksikin muuksi kieleksi kuin suomeksi tai englanniksi.[7] Esimerkiksi Kytölän (2014) tutkimuksessa suomalaisten FutisForum- ja FutisForum2-keskustelufoorumien nimimerkeistä muiden kielten kuin suomen ja englannin osuus oli noin 25 %.

Nimimerkkeihin on usein onnistuttu pakkaamaan hyvin tiiviisti monia seksiseuran haun kannalta keskeistä tietoa. Eniten tietoa on mahdutettu nimimerkkiin *BinylonUm49Hki*, kuusi kappaletta: sukupuoli (mies), ikä (49), sijainti (Helsinki), seksuaalinen suuntautuminen (bi), parisuhdestatus (naimisissa) sekä seksuaalinen mieltymys (nylon-asusteet). Viisi tietoa ilmaisevia nimiä on jo runsaammin, mm. *44yh isi bi 03; alistuva_Bim41vTre; BiUkm31v02*. Keskimäärin nimimerkit sisältävät noin kaksi tietoa käyttäjästä.

Nimimerkit ovat keskimäärin 10,4 merkkiä pitkiä. Tämä on selvästi enemmän kuin useimmissa muissa verkkopalveluissa, joissa nimien pituutta on aiemmin tutkittu (Hämäläinen 2019b, 49). Syynä Herkun nimimerkkien pituuteen lienee se, että tiedonjakamisen tarve palvelun aihepiirin ja nimimerkkien tilapäisyyden vuoksi poikkeuksellisen suuri. Rekisteröitymättömien käyttäjien, joita valtaosa (95,6 %) Herkun aineistosta on, ei ole mahdollista antaa tietoa itsestään henkilökohtaisella profiilisivulla. Niinpä tärkeimpiä tietoja on pyrittävä mahduttamaan nimimerkkiin mahdollisimman monta.

Nimimerkkien informatiivisuus on osittain sen ansiota, että osalle nimimerkeissä usein esiintyvistä tiedoista on muodostunut vakiintunut lyhenne, esim. *m* (mies), *n* (nainen), *ukm* (ukkomies), *yh* (yksinhuoltaja), *bi* (biseksuaali), *btm* (bottom), *tv* (transvestisuus), *cd* (crossdressing), ja *pd* (pedofilia). Nämä lyhenteet eivät ole tyypillisiä vain Herkulle vaan ovat käytössä myös muilla foorumeilla. Toisaalta jotkin näistä lyhenteistä ovat käytössä lähinnä seksiseuran hakemisen kontekstissa eivätkä välttämättä aukene asiaan perehtymättömälle. Herkun keskustelujen netnografinen seuranta on ollut tärkeää myös tämän vuoksi.

Valtaosin Herkun nimimerkit sisältävät tietoa käyttäjiensä omista ominaisuuksista, kun taas harvemmin heidän haluistaan ja toiveistaan kumppanin tai seksuaalisen kanssakäymisen muodon suhteen. Voidaan kuitenkin ajatella, että seksichatissa tiedontarve ilmaistaan osin latentisti kertomalla itsestä ja oletetusta identiteetistä sekä mieltymyksistä tiettyihin asioihin. Näin implikoidaan kysymys ”oletko samanhenkinen” tai ”oletko kiinnostunut minusta”. Tällainen käytäntö on tiedonjakamisen näkökulmasta erittäin kiinnostavaa, sillä yleensä ihminen ilmaisee tiedontarpeensa kysymyslauseella (ks. esim. Haasio & Savolainen 2004). Käytäntö saattaa selittyä osittain sillä, että nimimerkkien hyvin rajalliseen – Herkussa maksimissaan 19 merkin – tilaan ei ole mahdollista muotoilla kovin monimutkaisia kysymyksiä. Jotkut käyttäjät ovat kyllä tehneet näin onnistuneesti, yleensä partitiivia, kysymysmerkkiä tai molempia käyttäen (esim. *mallineitoa; Venepiknik?-m-hki; KisuaHki?M45hotel*). Toisaalta vajavaiset lauseet jättävät paikoitellen

epäselväksi, viittaako käyttäjä nimimerkissään omiin vai toiselta osapuolelta toivomiinsa ominaisuuksiin (*n35-siipeilijälle; TyttäreniKaveria?; vaimo(ni)vieraissa*).

Herkun keskustelija seurattaessa kävi ilmi, että monien nimimerkeissä esiintyvien tietojen todenperäisyyttä epäiltiin. Osallistujat saattoivat pitää osaa nimimerkeistä ”feikkeinä” viitaten käyttäjän olevan esimerkiksi iältään tai sukupuoleltaan todellisuudessa erilainen kuin millaisena keskustelija esiintyi chathuoneessa. Etenkin naisten nimillä esiintyneiden nimimerkkien aitous kyseenalaistettiin: keskusteluissa arveltiin useaan otteeseen, että miehet esiintyvät palvelussa naisen identiteetillä. Erityisesti naisten biseksuaalisuutta osoittavien nimimerkkien epäiltiin monessa tapauksessa olevan miesten nimimerkkejä. Näitä epäilyjä jossain määrin tukevat aiemmat tutkimukset, joiden mukaan seksichateissa osallistujat eivät välttämättä esiinny oman reaali maailman minänsä kaltaista identiteettiä käyttäen. Tyypillistä on, että henkilö saattaa esiintyä esimerkiksi eri-ikäisenä kuin mitä hän todellisuudessa on. (Vrt. Baym 1998; Lamb 1998; Donath 1999.) Nimimerkillä leikkittely voi liittyä myös omaan seksuaaliseen mieltymykseen ja tapan kiihottaa itseään. Esimerkkinä tästä käyvät ne keskustelijat, jotka esiintyvät chatissa käyttäen vastakkaisen sukupuolen nimimerkkiä.

Huomionarvoista on myös, että naiseksi ja mieheksi nimimerkkiensä perusteella tunnistettavien käyttäjien nimimerkeissä on joitakin varsin selviä eroja. Esimerkiksi etunimen käyttö nimimerkissä on naisille huomattavasti yleisempää: Niistä 284 naisesta, joiden sukupuoli tulkintamme mukaan käy ilmi nimimerkistä selvästi, 143 (50 %) on sisällyttänyt etunimen nimimerkkiinsä. Sen sijaan niistä 953 käyttäjästä, jotka nimimerkkiensä perusteella voidaan tunnistaa mieheksi, näin on tehnyt vain 211 (22 %). Sijaintinsa puolestaan on ilmoittanut miehistä 361 (38 %), naisista vain 44 (15 %). Muutoinkin miehet vaikuttavat sisällyttäneen nimiinsä keskimäärin hieman enemmän tietoja itsestään. Tätä eroa saattaa selittää nais- ja mieskäyttäjien erisuuri määrä ja siitä johtuva kysynnän ja tarjonnan epätasapaino. Naisiksi tunnistettavien käyttäjien ei liene välttämätöntä kertoa itsestään yhtä paljon herättääkseen mielenkiintoa ja saadakseen yhteydenottoja muilta käyttäjiltä.

Leikillisuus nimimerkeissä

Aiemmissa tutkimuksissa yhdeksi tietokonevälitteisen viestinnän ja yleisemminkin digitaalisen kulttuurin erityispiirteeksi on nostettu leikillisuus (esim. Leppänen 2009; Suominen 2013; Leppänen ym. 2017, 10–11). On toki jossain määrin tulkinnanvaraista ja kontekstisidonnaista, millaisia kielen piirteitä voidaan pitää leikillisinä. Yleisesti ottaen sellaisiksi voitaneen katsoa ne

piirteet, jotka eivät ole välttämättömiä kielen ensisijaisen funktion eli tiedonvälityksen kannalta. Kielellinen leikittely voidaan jakaa pääpiirteissään kahteen ryhmään, kielen rakenteen tasolla tapahtuvaan sekä merkityksillä ja niihin liittyvillä konnotaatioilla eli mielikuvilla tapahtuvaan leikittelyyn.

Leikillisuus on ollut nähtävissä jo aiemmissa verkon nimistöstä tehdyistä tutkimuksissa. Käyttäjänimissä yleisimpiä esimerkkejä kielen rakenteella leikittelystä ovat uudissanojen muodostaminen (esim. *konkurssimuovi*; *vuohetar*), sananmuunnokset (*pekkaramaruna*), lasten kielenkäytössä yleisten p-alkuisten riimiparien käyttö (*lallipalli-92*), suomen kielelle tyypillisten kirjaimien vaihtaminen vieraampiin vastineisiinsa (*SawuBiibbu*) sekä nimen kirjoittaminen lopusta alkuun (*atteen-*; *elliv*) (Hämäläinen 2016). Edellä mainittuja ilmiöitä esiintyy myös virtuaalisen minigolfpelin radannimissä, esim. *K-cart* < track; *RalfGota* < golfrata; *Tozi Baharata* < tosi paha rata (Hämäläinen 2019a). Mielikuvilla puolestaan leikitellään etenkin Tor-verkon huumemyyjien käyttäjänimissä, jotka sisältävät viittauksia niin tunnettuihin todellisiin ja fiktiivisiin huumausainerikollisiin (*escobarstore*; *PinkmanAndWhite*; *Scarface-Tony-Montana*) kuin tunnettuihin reaali maailman yrityksiin ja brändeihin (*Dream_Works*; *MonsterEnergyDrugs*; *starbucks101*). Myös ekstaasitablettien nimet ja painatuskuviot perustuvat useimmiten johonkin kansainvälisesti tunnettuun brändiin. (Hämäläinen 2019b.)

Leikillisuus on näkyvissä myös Herkun nimimerkeissä, ja se ilmenee monin eri tavoin. Kielen rakenteella leikittelyn keinoista tyypillisin lienee luova sananjohtaminen. Naiskäyttäjät voivat ilmaista sukupuolensa käyttämällä feminiinistä *-tAr*-johdinta: *luistelijatar*, *Optikotar*, *Pervotarr*. Muita esimerkkejä suomen johdinainesten luovasta käytöstä ovat nimimerkit *erästelijä* sekä *kalukas JKL*. Nimet *KemiKumiMies*, *IsäTuleeSisäänM48* ja *NuolenNeidonPyllyn* puolestaan hyödyntävät tehokkaasti alku- ja loppusointuja. Myös oikeinkirjoituksella voidaan leikitellä: monet käyttäjät nostavat tiedon sukupuolestaan esille odotuksenvastaisella ison kirjaimen käytöllä: *humaNcow*; *Johtaja38 KiiMa*; *kaulapaNta*; *koMea42*; *nuoret hiMottaa*; *uMpipervo-37-Espoo*. Isolla kirjaimella voidaan nostaa myös muita seikkoja: nimimerkissä *ReissUm52* iso U-kirjain ilmaisee käyttäjän olevan ukkomies eli naimisissa.

Myös kielen merkityksillä ja niihin liittyvillä mielikuvilla leikittelyä tapahtuu useilla eri tavoilla. Nimimerkit *AlkuunPanija*, *kielimies* ja *Seivästäjä* sisältävät yleiskielisen merkityksensä ohella toisen, seksuaalisuuteen liittyvän merkityksen. Nimimerkki *Beauty Susan co* muistuttaa (kauneudenhoitoalan) yritysnimeä, mikä saattaa herättää kysymyksen, onko käyttäjä yrittäjä, toisin

sanoen asiakkaita etsivä prostituoitu. Kuvailevat adjektiivit (*Ankara Lestaäiti; Armoton Alistaja; kuritonpojanvintiö*) sekä sanavalinnat kuten *orja* ja *lutka* (*hippilutka_hki, Orjapojusalo*) luovat mielikuvia seksin osapuolten välisistä suhteista, esimerkiksi rooleista bdsm-seksissä. Myös fiktiivisiin hahmoihin pohjautuvat nimimerkit voivat toimia vihjeinä käyttäjiensä seksuaalisista mieltymyksistä: esimerkiksi nimimerkki *hemuli40* saattaa ilmaista käyttäjän olevan mekkoon pukeutuva mies, nimimerkin *oidipus* käyttäjä taas saattaa olla kiinnostunut itseään vanhemmista naisista. Fiktiivisiin hahmoihin viittaavia nimimerkkejä on kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin käyttäjänimissä muutoin (Hämäläinen 2016, 406; 2019b).

Kokonaisuudessaan vaikuttaa kuitenkin siltä, että leikillisyyttä esiintyy Herkun nimimerkeissä selvästi vähemmän kuin nimissä muualla verkossa. Tätä voi pitää kenties hieman yllättävänä, sillä seksi on sinänsä leikillisyydelle otollinen aihepiiri. Selvin syy leikillisyyden vähyyteen lienee tiedonvälityksen poikkeuksellisen voimakas tarve. Kielellä leikittely saattaa viedä tilaa informaatiolta ja vähentää nimimerkkien ymmärrettävyyttä. Silloinkin, kun leikittelyä tapahtuu, on sillä usein samanaikaisena funktiona informaation, kuten käyttäjän sukupuolen tai seksuaalisten mieltymysten ilmaiseminen. Jos informatiivisuus ja leikittely sen sijaan eivät mahdu nimeen samanaikaisesti, yleensä leikillisyyks saa väistyä.

Lopuksi

Tässä artikkelissa olemme tarkastelleet suomalaisen Herkku.net-aikuisviihdesivuston seksichatin nimimerkkejä tiedonjakamisen, identiteetin ja kielellisen leikittelyn näkökulmasta. Analyysi osoittaa, että käyttäjät jakavat nimimerkeissään tietoa useista seuranhaun kannalta keskeisistä ominaisuuksistaan. Yleisimpiä tällaisia ominaisuuksia ovat käyttäjän sukupuoli, ikä ja sijainti, varsin yleisiä myös seksuaalinen suuntautuminen, perhe- ja parisuhdetilanne, ulkonäkö ja fyysiset ominaisuudet, seksuaaliset mieltymykset ja fetissit, seksuaalinen halu sekä haettu kumppani ja seksin tyyppi.

Tiedonjakamisen kielelliset keinot vaihtelevat, mutta joidenkin tietojen jakamiseen on syntynyt hyvin vakiintuneita lyhenteitä, kuten *m* (mies), *n* (nainen), *bi* (biseksuaali), *ukm* (ukkomies), *yh* (yksinhuoltaja), *cd* (crossdressing) ja *pd* (pedofilia). Näiden lyhenteiden avulla nimimerkeissä on mahdollista ilmoittaa samanaikaisesti useita olennaisia tietoja itsestään, vaikka nimimerkit eivät voikaan olla kovin pitkiä. Kokonaisuudessaan Herkun nimimerkit ovat erittäin informatiivisia ja chatin aiheeseen vahvasti kytkeytyviä.

Nimimerkeissä esiintyy myös kielellisen leikittelyn piirteitä, niin kielen rakenteen kuin merkitysten luomien mielikuvien tasolla. Leikittelyä on kuitenkin selvästi vähemmän kuin muunlaisilta verkkosivustoilta kootuissa nimiaineistoissa. Merkittävin syy tähän lienee käyttäjien poikkeuksellisen voimakas tiedonjakamisen tarve, jota selittävät toisaalta chatin aihepiiri ja kommunikaation tavoitehakuisuus, toisaalta nimimerkkien rekisteröimättömyys ja rajallinen pituus. Rekisteröitymättömillä käyttäjillä ei ole henkilökohtaista profiilisivua, jolla he voisivat kertoa olennaisia tietoja itsestään, joten tärkeimmät tiedot on mahdutettava nimimerkkiin. Nimimerkin hyvin rajalliseen merkkimäärään ei puolestaan ole aina mahdollista sisällyttää sekä informaatiota että leikittelyä. Jos jommankumman on väistyttävä, on se useimmiten leikittely.

Seuranhaussa on kyse siitä, että kahden (tai joissakin tapauksissa useamman) ihmisen ominaisuudet, kiinnostuksen kohteet, toiveet ja tarpeet pyritään sovittamaan yhteen. On mielenkiintoista, että Herkun käyttäjät kertovat nimimerkeissään lähes yksinomaan omista ominaisuuksistaan, mutta vain harvoin siitä, mitä he toivovat toiselta osapuolelta. Tämä saattaa johtua osittain yksinkertaisesti siitä, että omat ominaisuudet on helpompaa muotoilla nimimerkkien hyvin rajalliseen tilaan kuin toiveet, jotka eivät useinkaan ole yhtä selviä ja eksakteja, ja joiden kielentämiseen siksi tarvittaisiin runsaammin tilaa.

Toisaalta itseen keskittymisen taustalla voi olla syvällisempiäkin motiiveja. Joku saattaa nähdä tässä yhteyden aikamme individualistiseen, minäkeskeiseen kulttuuriin. Voidaan myös tulkita, että käyttäjien omista ominaisuuksista kertovat nimimerkit sisältävät muille käyttäjille osoitetun implikoidun kysymyksen, esimerkiksi ”oletko kiinnostunut minusta?” Tällaisia latenteja tiedontarpeita ja niiden ilmaisukeinoja ei ole tähänastisissa tutkimuksissa juuri käsitelty, joten ne voivat olla mielenkiintoinen ja tärkeä haaste tutkijoille tulevaisuudessa.

Lähteet

Kaikki linkit tarkistettu 27.10.2019.

Verkkosivustot

Kielitoimiston sanakirja. 2018. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.
<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>.

Uutisartikkelit

Pehkonen, Kati ja Johanna Mattinen. 2019. "Sokeri-isit: Seksikauppaa sokerilla." *Yle MOT*.
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/11/21/sokerideittailussa-seksia-saattavat-myyda-alaikaiset-tal-ta-nayttaa>.

Kirjallisuus

Aalto, Tuija ja Marylka Uusisaari. 2009. *Nettielämää: Sosiaalisen median maailmat*. Helsinki: BTJ Kustannus.

Aleksiejuk, Katarzyna. 2014. "Internet names as an onomastic category." – *Names in daily life: Proceedings of the XXIV ICOS International Congress of Onomastic Sciences*, 243–255. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Aleksiejuk, Katarzyna. 2016. "Internet Personal Naming Practices and Trends in Scholarly Approaches." Teoksessa *Names and Naming: People, Places, Perceptions and Power*, toimittaneet Guy Puzey ja Laura Kostanski, 3–17. Bristol: Multilingual Matters.

Aleksiejuk, Katarzyna. 2017. *Names on the Internet: Towards Electronic Socio-Onom@stics*. Edinburgh: University of Edinburgh. <https://www.era.lib.ed.ac.uk/handle/1842/23441>.

Arpo, Robert. 2005. *Internetin keskustelukulttuurit: Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnosta ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa*. Joensuun yliopisto, Humanistinen tiedekunta / Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos. Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja, no 39. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-458-705-X>

Baym, Nancy K. 1998: "The Emergence of On-line Community." *Cybersociety 2.0: Revisiting Computer-Mediated Community and Technology*, toimittanut Steven G. Jones, 35–68. SAGE Publications.

Baym, Nancy K. 2000: *Tune in, log on: Soaps, fandom, and online community*. SAGE Publications.

Bechar-Israeli, Haya. 1995. "From <Bonehead> to <cLoNehEAd>: Nick-names, play and identity on Internet relay chat." *Journal of Computer-Mediated Communication* 1(2).

Donath, Judith S. 2002: "Identity and deception in the virtual community." *Communities in Cyberspace*, toimittaneet Peter Kollock ja Marc Smith, 37–68. London: Routledge.

Ecker, Robert. 2011. "Creation of Internet Relay Chat Nicknames and Their Usage in English Chatroom Discourse." *Linguistik Online*, 50(6). <https://doi.org/10.13092/lo.50.317>

Elzinga, Paul, Karl Erich Wolff ja Jonas Poelmans. 2012. "Analyzing chat conversations of pedophiles with temporal relational semantic systems." Teoksessa *Intelligence and Security Informatics Conference (EISIC), 2012 European*, 242–249. IEEE.

Haasio, Ari. 2017. *Verkkorikokset*. Helsinki: Avain.

Haasio, Ari ja Reijo Savolainen. 2004. *Tiedonhankintatutkimuksen perusteet*. Helsinki: BTJ.

Harviainen, J. Tuomas. 2011. "Somasochist role-playing as live-action role-playing: A trait-descriptive analysis." *International Journal of Role-Playing*, 2: 59–70.

Harviainen, J. Tuomas ja Katherine Frank. 2018. "Group Sex as Play: Rules and Transgression in Shared Non-monogamy." *Games and Culture*, 13(1): 220–239.

Hassa, Samira 2012: "Projecting, exposing, revealing self in the digital world: Usernames as a social practice in a Moroccan chatroom." *Names*, 60: 201–209.

Helasvuo, Marja-Liisa, Marjut Johansson & Sanna-Kaisa Tanskanen. 2014. "Johdatus digitaaliseen vuorovaikutukseen." Teoksessa *Kieli verkossa: Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen*, toimittaneet Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson ja Sanna-Kaisa Tanskanen, 9–28. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1402. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Hämäläinen, Lasse. 2016. "Suomalaisten verkkoyhteisöjen käyttäjänimet." *Virittäjä*, 120(3): 398–422.

Hämäläinen, Lasse. 2019a. *Nimet verkossa: Tutkimus verkkoyhteisöjen käyttäjänimistä ja virtuaalisen minigolfpelin radannimistä*. Väitöskirja, Helsingin yliopisto.
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/301762>

Hämäläinen, Lasse. 2019b. "User Names of Illegal Drug Vendors on a Darknet Cryptomarket." *Onoma*, 50: 43–68. <https://doi.org/10.34158/ONOMA.50/2015/2>

Järvinen-Tassopoulos, Johanna. 2011. "Pelaavien naisten nettikeskustelujen käytön ja analyysin eettiset haasteet." Teoksessa *Tekstien rajoilla. Monitieteisiä näkökulmia kirjoitettuun aineistoihin*, toimittaneet Sami Lakomäki, Pauliina Latvala ja Kirsi Laurén, 202–229. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Koskimaa, Raine, Jonne Arjoranta, Usva Friman, J. Tuomas Harviainen, Frans Mäyrä & Jaakko Suominen. 2015. "Johdanto: Leikin ja pelin rajakäyntiä." *Pelitutkimuksen vuosikirja*, 2015: 1–3.

Kozinets, Robert V. 2010. *Netnography: Doing Ethnographic Research Online*. London: Sage.

Kozinets, Robert V. 2015. "Netnography." *The international encyclopedia of digital communication and society*, 1–8. <https://doi.org/10.1002/9781118767771.wbiedcs067>

Kytölä, Samu. 2014: "Polylingual language use, framing and entextualization in digital discourse: Pseudonyms and 'Signatures' on two Finnish online football forums." *Texts and Discourses of New*

Media. Studies in Variation, Contacts and Change in English 15, toimittaneet Jukka Tyrkkö ja Sirpa Leppänen. Helsinki: VARIENG.

Laier, Christian ja Matthias Brand. 2014. "Empirical evidence and theoretical considerations on factors contributing to cybersex addiction from a cognitive-behavioral view." *Sexual Addiction & Compulsivity*, 21(4): 305–321.

Lamb, Michael. 1998. "Cybersex: Research notes on the characteristics of the visitors to online chat rooms." *Deviant Behavior*, 19(2): 121–135.

Leppänen, Sirpa. 2009. "Playing with and policing language use and textuality in fan fiction." Teoksessa *Internet fictions*, toimittaneet Ingrid Hotz-Davies, Anton Kirchhofer ja Sirpa Leppänen, 62–83. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.

Leppänen, Sirpa, Elina Westinen, Samu Kytölä ja Saija Peuronen. 2017. "Introduction: Social Media Discourse, (Dis)Identifications and Diversities." Teoksessa *Social media discourse, (dis)identifications and diversities*, toimittaneet Sirpa Leppänen, Elina Westinen ja Samu Kytölä, 1–35. Routledge Studies in Sociolinguistics 13. New York, London: Routledge.

Motyl, Jacqueline. 2012. "Trading sex for college tuition: how sugar daddy dating sites may be sugar coating prostitution." *Penn State Law Review*, 117: 927–958.

Savolainen, Reijo. 2009. "Small world and information grounds as contexts of information seeking and sharing." *Library & Information Science Research*, 31(1): 38–45.

Schneider, Jennifer P., Robert Weiss ja Charles Samenow. 2012. "Is it really cheating? Understanding the emotional reactions and clinical treatment of spouses and partners affected by cybersex infidelity." *Sexual Addiction & Compulsivity*, 19(1–2): 123–139.

Sjöblom, Paula. 2006. *Toiminimen toimenkuva: Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Suominen, Jaakko. 2003. *Koneen kokemus: Tietoteknistyvä kulttuuri modernisoituvassa Suomessa 1920-luvulta 1970-luvulle*. Tampere: Vastapaino.

Suominen, Jaakko. 2013. "Kieltäydyn määrittelemästä digitaalista kulttuuria – eli miten muuttuvalle tutkimuskohteelle ja tieteenalalle luodaan jatkuvuutta." *WiderScreen*, 2–3/2013.

Turtiainen, Riikka ja Sari Östman. 2009. "Tavistaidetta ja verkkoviihdettä: Omaehtoisten verkkosisältöjen tutkimusetiikkaa." Teoksessa *Kulttuurituotanto: Kehykset, käytännöt ja prosessit*, toimittaneet Maarit Grahn ja Mauri Häyrynen, 336–358. Tietolipas 230. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Tuura, Adele. 2016. *Verkkoyhteisö Suomi24:n Treffit-seuranhakupalvelun käyttäjien nimet. Pro gradu -tutkielma*. Helsingin yliopisto, suomen kieli.

Visakko, Tomi. 2015. *Self-promotion as semiotic behaviour: The mediation of personhood in light of Finnish online dating advertisements*. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Waskul, Dennis D. 2003. *Self-Games and Body-Play: Personhood in Online Chat and Cybersex*. New York: Peter Lang.

Wéry, Aline ja Joël Billieux. 2017. "Problematic cybersex: Conceptualization, assessment, and treatment." *Addictive Behaviors*, 64: 238–246.

Whiteman, Natasha. 2012. *Undoing Ethics: Rethinking Practice in Online Research*. New York: Springer.

Whitty, Monica ja Tom Buchanan. 2010. "What's in a Screen Name? Attractiveness of Different Types of Screen Names Used by Online Daters." *International Journal of Internet Science* 5(1): 5–19.

Young, Kimberly S. 2008. "Internet sex addiction: Risk factors, stages of development, and treatment." *American Behavioral Scientist*, 52(1): 21–37.

Viitteet

[1] Tilanne 10.6.2019.

[2] Nimenantajan ja kieliyhteisön näkökulmien eroista tarkemmin ks. Sjöblom 2006, 59–61.

[3] Jyväskylä, Helsinki, Tampere, pääkaupunkiseutu.

[4] <https://fi.wikipedia.org/wiki/Suuntanumero> Viitattu 10.6.2019. Suuntanumerot ovat jo pitkälti jääneet pois arkisesta puhelinliikenteestä, joten nähtäväksi jää, korvautuvatko ne lähitulevaisuudessa postinumeroilla tai joillakin muilla Suomen alueisiin viittaavilla lyhyillä ilmauksilla.

[5] *Cd* on lyhenne sanasta crossdressing ja *tv* sanasta transvestismi.

[6] Tarkemmin ks. esim. Motyl (2012); Pehkonen & Mattinen (2019).

[7] Olemme tietoisia, että erisnimen kielen määrittelemineen on monesti ongelmallista, sillä nimet toimivat yleensä samanasuisina eri kielissä. Olemme käyttäneet nimimerkkien kielellisen alkuperän määrittelyssä Sjöblomin (2006, 111–148) periaatteita.